

Pity the man who believes in
communism. — He believes in
something that doesn't believe
in him.

Fred McAllister in
"The Kablegram"

CILJ ISTI, ČEPRAV METODE DRUGAČNE

Januarsko zborovanje komunističnih mogotcev v Berlinu je ponovno zbudilo upanje pri mnogih, da se bodo notranje razprtje v komunizmu razvile do take stopnje, da bo zunanja napadalnost komunizma upadla. Napadi Albanije, zastopnice kitajske napadalne linije in opomba, Hruščeva, da ima "papirnati zmaj" — kot so Kitajci imenovali ZDA — močne zobe, napadi Kitajske od mlajšega jugoslovanskega brata in podobno so bile za mnoge ptice znanilke velike spremembe.

Da je njih upanje prazno, je povedal Hruščev sam, ki je rekel, da ne bo uporabil 100 megatonске bombe proti Franciji ali Zapadni Nemčiji, ker bi posledice prizadele tudi komunistične države, toda istočasno nedvomno povedal, kaj je končni cilj komunizma brez ozira na morebitne razlike v taktiki: "Ne maramo kraljestva v nebesih. Hočemo lep imperij na zemlji". Cilj je torej še vedno isti: materialistični in brezbojni raj na zemlji.

Zanimivo bi bilo vedeti, ali se zavedejo vsi tisti, ki si toliko prizadevajo za še večjo sekularizacijo vsega življenja — odriniti vero iz javnega življenja in zlasti iskol — da se trudijo za iste cilje kot komunizem.

POLITIKA BREZ GLAVE...

Več let smo opozarjali, ne le mi, tudi drugi, ki mislijo z glavo, med njimi mnogo trezni ameriški politiki in javni delavci na nemiseln dajanja pomoči komunističnim državam, n. pr. Poljski in Titovi Jugoslaviji. Vse za manj. Gotovi krogi v ameriški zunanji politiki so bili gluhi za vse dokaze. Odmev je bil vedno enak: Jugoslavija je naša prijateljska država in ji moramo pomagati, da ne pade pod vpliv Moskve. Jugoslavija je nevtralna in hodi "svojo lastno pot v socializem"... Ce ustavimo podporo, jo bomo prisilili v tesneje zvezo z Moskvo...

Lansko leto, ko je Tito "krivo-verec", tako ga dolži kitajski Peiping, romal v Moskvo in bil gost tovariša Nikite, je bil podan nov dokaz, kako tesne so zveze med rdečimi tovariši, ne oziraje se na "različne poti v socializem", t.j. v komunizem. Svetovna javnost, ki trezno misli in gleda na razvoj med komunističnimi državami, je vedno opozarjala, da je ves "spor" le družinskega značaja in ne pomeni nobenega razkola. Vzroki spora so bili le taktični. Tito je hotel biti le neodvisen od komande iz Moskve, toda cilji so bili popolnoma identični. Tito se je bal le za svoj osebni prestiž, vse ostalo je bilo drugotnega pomena. Ce je malo popustil, je bil edini vzrok gospodarska stiska, v kateri so vse komunistične države. V pričakovanju dolarske pomoči iz USA je moral iti nekoliko nazaj v ne-bistvenih stvareh. V glavnih smernicah — diktatura kot preje, samo ena stranka kot preje, brez vsake svobode zborovanja, brez vsake svobode verskega pouka, z omejitvijo skoro vsakega nekomunističnega tiska, popolno policijsko nadzorstvo, je Titova "Jugoslavija" enaka vsem ostalim komunističnim državam. Enaka v diktaturi, enaka v gaženju vseh osnovnih človeških pravic, enaka pa tudi v kaosu, zlasti kar se tiče gospodarstva. Kje je le tista "posebna pot v socializem"?

Po Titovem obisku v Moskvi je jasno, da je pot obeh komunističnih diktatur v skladu. Ni razlike. Morda malenkostne, samo v toliko, da so pesek v oči navnemu Zapadu, ki bo dajal

ZAKAJ NOVA JUGOSLOVANSKA USTAVA

Nova jugoslovanska ustava gotovo ne more nikogar presenetiti zato, ker nihče ni pričakoval, da bo življenje v Jugoslaviji v čemerkoli spremenjeno, potem ko nova ustava zamenja prejšnjo. Iste rdeče pijavke, ki so v preteklosti razpolagale z vsem imetjem državljanov in z državljani samimi, bodo še v naprej delali to, kar znajo, kradli, pobijali ter se norčevali z brezpravnimi preprostimi državljani Jugoslavije.

Komunisti so kljub temu, da ne bo nobenih sprememb v upravljanju dežele, posvetili malo časa in sestavili novo ustavo. Vedeli so, da morajo za nadaljnji obstanek krutega režima uzakoniti nekatera načela, ki so jih že ves čas uporabljali, zato da ne bi nihče, ki bi imel kakršno koli ustavno oporo za najmanjšo pobudo, ki ne bi izhajala iz komunistične partije, mogel upravičeno reči, da dela to, kar mu dovoljujejo obstoječi zakoni. Tako bo partija imela vso oblast, da vsakega takoj odstrani, čim bi morda celo nevede ali pa morda z ljudsko podporo poskušal karkoli, kar bi partija sama ne hotela.

še dalje podpre. In to je glavno! Vleči osla za nos! Tu so pa komunisti mojstri. Titovci znajo to delati zelo spretno. Mojstri so v laganju, mojstri spreminjati barvo, samo da dobijo dolarje, ki gredo v okrepitev komunizma v Jugoslaviji in drugod. Z dolarji Titovci podporajo komunizem v novih črnih državah, z ameriški dolarji podporajo "nevtralnost", to se pravi, simpatiziranje z komunizmom. Z pomočjo ameriških dolarjev Tito dela propagando po vsem svetu, ko potuje za najdražjeonejšo ladjo "Galeb" iz ene države v drugo v cilju, podpreti komunizem in "nevtralnost" proti njemu. Nevtralnost danes pomeni isto kot podpora komunizmu...

V Beogradu sedi kot ameriški veleposlanik Mr. Keenan. Mož se zavzema za vso silo, da Amerika nadaljuje s podporo Titovemu režimu. Ves svoj osebni vpliv je mož uporabil v to, da bi preprečil izvajanje zakona o nedajanju pomoči komunističnim državam (Jugoslaviji in Poljski). Lani je osebno prišel v Washington in tam pritiskal, da bi Titova Jugoslavija dobivala še nadalje vso denarno in gospodarsko pomoč: Mož ne vidi trpljenja ljudstva, ne sliši glasu narodov, ki hočejo svobodo in naravnost sovražijo komunizem, noče slišati, kaj pravijo Hrvati, Makedonci in Slovenci? Ti nočejo Jugoslavije, ampak žele lastne države. Toda veleposlanik Keenanu tega ni mar, on je glasnik Beograda, ki hoče dolarje, da lahko še dalje tlači narode in jim daje kri... G. veleposlanik seveda tega ne čuti na svoji koži, niti ne nihče od ameriških politikov.

Toda vsak greh in — tako postopanje je greh — kriči po maščevanju. Za vsak greh, tudi političen — sledi kazen. Prej ali slej! Vse se maščuje. Kaj v služanju spopada med komunistično tiranijo in demokracijo? Ali bo vladalo vedno tako kot danes? Kdo ve? Kaj bo Titovina storila v tem slučaju? Bo ostala nevtralna? Ne! To ni mogoče. V tem slučaju bo šlo za obstoj ene ali druge ideologije. Komunizem ali krščanska demokracija. Srednje poti ni. V tem slučaju bo Titovina morala nujna z ko-

Za utrditev osovražene komunističnega režima je bila torej nova ustava prepotrebna in Kardelj sam je upostavil glavne postavke, po katerih bo dana "največja pozornost kandidiranju... tako, da bo zlasti socialistična zveza prišla popolnoma do izraza". Ce bi torej kdo po kakršne koli naključju prišel še do tako malo odgovornega mesta, bi bila njegova izvolitev nezakonita in bi ga bilo tudi mogoče odstaviti, kadar bi bilo komunistični partiji po volji.

Vsakemu je znano, kako malo vpliva so v povojni Jugoslaviji imeli ljudje, ki niso bili člani komunistične partije (t.j. Zveze Komunistov), vendar Kardelj se je pritožil, da je bilo v Jugoslaviji kljub velikemu napredku še zmeraj do mere preveč podobnosti klasičnemu buržuaznemu sistemu. Po pravici povedano, Jugoslavija se kljub neizmernim podporam iz Amerike ne more ponášati z znatnim gospodarskim napredkom in je v resnici še vedno prišeta med "zaostale države", komunisti vendar poskušajo s stalnim trobentajem o povojnem napredku prepričati ljudi, da je Jugoslavija zares napredovala in da so "socialistične pridobitve" nekaj dobrega. Zares, te tako imenovane "pridobitve" so precej vredne le komunistom in zato jih je bilo potreba ustavno zavarovati. Za sestavo ustave je zato rdeča vlada v Beogradu naročila odpraviti razmere, v katerih "nekateri protisocialistični oziroma reakcionarni ostanki še zmeraj dopivajo določeno moč, ki je ne bi imeli v širši socialistični sredini. Zato so določene revolucionarne omejitve tako imenovanih političnih pravic še zmeraj nujne in bodo zategadelj morale biti konkretno formulirane tudi v ustavi. Osebnice pravice državljanov pa bodo omejene samo, kolikor bi jih nekdo hotel zlorabiti za podtalno oziroma nasilno protisocialistično akcijo". Komunisti pa potemtakem, ki so prišli z uboju in morijo na oblast, bodo pa svobodno imeli še v naprej pravico, ropati in če treba tudi ubijati, če ne vsak zase, pa vsaj kot skupina v državi. Seveda nenakonjenost ljudstva ali, bolje rečeno, sovraštvo ljudi bo še toliko večje in zato je komunizem potrebno, da nihče in pod nikakršnimi pogoji ne bo mogel kakorkoli nadzorovati ali vplivati na javno življenje; povedano z besedami Kardelja, "da bi se nam (namreč komunistom) v družbeno življenje vithotaplali elementi nekontrolirane škode, stihije ali tehnokratskega subjektivizma".

Popolna in zakonita oblast komunistične partije je bil torej prvi namen komunistov in glavni vzrok, da so se odločili spreminiti jugoslovansko ustavo. Poleg komunističnim blokom. In takrat — bodo vsi bilijonski dolarji, plačani po ameriških davkoplačevalcih, ki so 95% protikomunisti, šli proti Ameriki in vso orožje, dano takozvani "Jugoslaviji" bo obrnjeno proti Ameriki in vsemu demokratičnemu svetu. To bo nujna posledica slepe politike omih, ki tiščijo glavo v pesek kot ptič noj.

Brez ozira na "različne poti v socializem" gresta Beograd in Moskva roko v roki, da napravita zmešnjavo, da izsesata čim več od kapitalističnih "bedakov" in ko bo čas zrel, bosta oba različna sopotnika udarila proti krščanski kulturi in demokraciji v cilju — komanda komunizma nad vsem svetom. M.G.

SLOVENSKI KOMUNISTI O CERKVENEM ZBORU

Naši razgledi iz Ljubljane so priobčili 3. novembra 1962 poročilo B. Cepudra o Vatikanskem zboru pod naslovom: Vatikanske dileme. Za komunistični tisk še dokaj spodobno poročilo zaključuje B. Cepuder kot sledi:

"Kot vidimo, se je delo Vatikana II. pričelo zanimivo in dinamično. Zaenkrat se moramo seveda zadovoljiti samo s predpostavkami. Toda nekaj pa morda vendarle drži že sedaj: neokapitalizmu in neokolonializmu (na žalost Cepuder tega pojma ne opredeli podrobneje; morda misli pod njim sovjetski sestav satelitske odvisnosti? op. pisca) se zvesto pridružuje neokatolicizem...". Morda bi stvar bolje opredelil, če bi označil novo prebujenje med katoličani kot priznanje sodobne realnosti z voljo razumeti in oblikovati jo v božji brezčasni perspektivi.

● V Angliji bodo izdali okrožnico Mati in učiteljica v braillipisavi za slepce na zahtevo Zveze katoliških slepcev.

POLITIČNE OBSODBE V LJUBLJANI ZLOČINSKI NAPAD NA HRVATSKO CERKEV V TORONTU

Decembra se je v Ljubljani vršil velik politični proces proti štirinajstim obtožencem, od katerih so sedem obdolžili "težkih zločinov" proti državnemu in družabnemu redu po titovskem kazenskem zakoniku. Pri obtožnicah, da so našli orožje, načrte in navodila za zrušenje komunističnega režima. Dolžili so jih tudi stikov z emigrantskimi krogi v zapadni Evropi, posebno v zapadni Nemčiji. In to s Sloveniji in "ustaši".

Najtežjo kazen je prejel Anton Kregar, ki je bil obsojen na štirinajst let zapora. Njemu sledita Leon Berlot s trinajst leti in Franc Jevšek z deset let zapora. Vrsta ostalih je dobila manjše kazni.

O procesu je pisalo tudi evropsko časopisje. Komunisti, bi verjetno rajši videli, da bi takšnih procesov ne bilo, ker preveč odmevajo v zunanjem svetu in v gotovi meri tudi doma. Po drugi strani pa čutijo, da jim stvar tudi lahko zdrkne iz rok in da morajo pognati ljudem strah v kosti. Na

tega pa je jugoslovansko rdečo vlado motilo, da so, zlasti Slovenci, kljubovali nekaterim zahtevam vlade v Beogradu.

Kot že predvoda Jugoslavija je tudi rdeča Jugoslavija poskušala izenačiti razmere vseh državljanov tako, da je bolj naprednim Slovincem jemala, kar so so s težavami priborili in v kolikor ni vlada sama uporabila zase, vsaj na papirju porazdelila med manj naprednimi ali zaostalimi pokrajini in državi. Celo nekaterim slovenskim komunistom to ni bilo po volji kot jim tudi ni bilo po volji, da je bratski in bratskordeči Beograd imel pomisleke o uporabljanju slovenščine in drugih posesti Slovencev, ne da bi za to morali imeti dovoljenje Beograda, ki slej ko prej ne bo voljan podobnega dovoljenja izdati. Edvard Kardej, bivši Slovenec, ki je celo vodilni član jugoslovanske rdeče vlade in ki je v zgodovini izdal vsakega, ki ga je mogel, ubil ali dal ubiti vsakega, ki mu je močno stal po robu, je to pot izdal tudi svoje komunistične brate Slovence in privolil, da se zakoni povedano s Kardeljevimi besedami "proces zruševanja ljudi prek nacionalnih meja v enotni jugoslovanski socialistični skupnosti".

Komunističnemu režimu v Beogradu so že nekaj let delali preglavice Slovenci, tudi komunisti, ki jim ni moglo biti prav,

Pogled na staro parlamentno poslopje v Charlottetown P.E.I., kjer so začeli leta 1864. leta z načrti za kanadsko konfederacijo. Poslopje uporabljajo sedaj pokrajinska ministerstva. — Globe and Mail — Can. Scene.

vsak način pa tudi nimajo razloga za brezbržnost, ker stvar zanje ne izgleda rožnata. Niso uspeli, da bi si ljudstvo popolnoma podvrgli in onemogočili sleherni odpor. Niso uspeli, da bi popolnoma zatrli slovensko politično voljo. Dokazi za to se množe. Strajki, beg iz domovine, javni boji proti integraciji, poleg več ali manj podzavestnega naraščanja odpora proti nji, sedaj ljubljanski proces, ki so ga dopustili, da je postal dokaz že čisto konkretizirane volje političnega in slovenskega odpora proti režimu. Ne trdimo, da imajo svi ti pojavi za svoje ozadje zavestno politično hojenje. Pri mnogih so v ozadju čisto gospodarski ali kulturni oziri. Vsi skupaj pa niso brez političnega pomena in ne morejo ostati brez političnih posledic. Njih momentum in število začno ljudem odpirati oči tudi politično. Ljudje spoznavajo potrebo politične akcije. Tako bomo verjetno v bodoče slišali še o novih "presenečenjih".

Na Silvestrovo zvečer so zaenkrat še neznan storilci vrgli "Molotovo bombo" iz vrta sosednje hiše v pisarno hrvatskega župnika dr. Kambera. Pisarna je bila v istem poslopju kot cerkev. Ogenj se je hitro razširil v zak-

Razmere v domovini se bodo ostrile. Titovino stiska gospodarska kriza, ljudje imajo strah pred novo poglobitvijo prijateljstva z Moskvo in jim je znamenje hudih časov, Beograd se je odločil za ostrejšo komunistično smer in stopnjevano integracijo. Ostrenje razmer pa bo tudi ostrilo slovensko politično voljo. Podoba je da čas apolitičnosti v domovini mineva. Bil je posledica strašnega terorja prvih let komunizma. Ponovitev istega pa v danih razmerah ni verjetna, niti po obsegu, niti po moči. Komunizem je izgubil na zagonu, dasi ima še vedno moč in je še vedno pripravljen biti surov.

BOLEZEN NADŠKOFA VOVKA

Po vesteh iz Ljubljane leži nadškof dr. Vovk težko bolan v bolnišnici. Prejel je že zakrament za umirajoč. Nadškof dr. Vovk trpi že dolgo časa zaradi sladkorne bolezni. Jeseni se je navkljub bolezni mogel še udeležiti zasedanj 2. vatikanskega vesoljnega zbora.

PROTIKOMUNISTI OBSOJENI V LJUBLJANI

Po poročilih iz Trsta je bila sredi januarja v Ljubljani glavna razprava proti skupini Slovencev, katere so obdolžili, da pripadajo "Organizaciji slovenskih protikomunistov". Trije voditelji te skupine so bili po istem poročilu obsojeni že pred časom na dolgoletno ječo. Obsojeni so bili: dr. Karl Vojška na 11 mesecev, Ludvik Buček na 6 mesecev, Vinko Dolinar na 28 mesecev, Rudolf Brezovar na 10 mesecev, Viktor Brezovar

ristijo in uničil vse dokumente v pisarni kot tudi vsa cerkvena oblačila v zakristiji. Dim in voda sta močno poškodovala cerkev samo kot tudi stanovanjske prostore duhovnikov in hišnika. Celotna stavba je tako močno poškodovana, da bo verjetno ceneje zgrádbó porušiti in zgraditi novo cerkev.

Po poročilih katoliškega tednika torontske nadškofije The Canadian Register (12. januarj 1963) so poedine osebe, ki so bile tesneje povezane s cerkvijo kot tudi duhovniki, že dve leti dobivali anonimne grožnje po telefonu, da bodo cerkev zažgali. Na Silvestrovo so grožnje tudi izpolnili — po dveh telefonskih grožnjah kako uro poprej. Cerkvena dvorana je bila polna župljanov, ki so nameravali proslaviti silvestrovo. Kljub razumljivem razburjenju se je monoična mirno razšla in ni bilo nobene človeške žrtve.

Istega dne sta dve osebi napadli kuharja Nikolo Talajo, ki je hotel na Dufferin Plaza kupiti jedila za silvestrovanje. Skočila sta iz avta, ga zbila na tla in eden je obenem izjavil, da je to zato, ker je član hrvatske župnije. Na splošno pripisujejo napad komunistom jugoslovanskega izvora.

SMRT DR. ANDREJA SNOJA

30. decembra 1962 je v jese-niški bolnišnici umrl univerzitetni bogoslovni profesor, častni kanonik ljubljanske nadškofije, prevajalec sv. pisma, pisatelj bogoslovnih in verskih razprav in knjig, prelat dr. Andrej Snoj.

na tri leta in pol, Ferdo Avceč na 5 mesecev in Amalija Stajnkova na 18 mesecev stroga zapora. Ernest Bencič je bil oproščen. Obsedba je bila utemeljena: "Razen enega so vsi obtoženci krivi, ker so pod raznimi vidiki solidalizirali z voditelji organizacije in niso prijavili protinacionalne dejavnosti treh kolovodij, čeprav jim je bilo znano, da streme za uresničitev ciljev in nalog, ki so jih dobili od emigrantskih središč iz tujine".

PISMO IZ WASHINGTONA

Ceprav ni povezano naravnost s Slovenci in zgodovino Slovenec, vendar zanimivo, da se je predsednik Združenih Držav spomnil 45. obletnice proglastitve ukrajinske samostojnosti in da se je še na posebno slovesen način spomnil obletnice ukrajinske samostojnosti ameriški kongres.

Na dan obletnice, 22. januarja je Senat začel redno zasedanje z molitvijo, da bi ukrajinski narod spet svobodno zadihal in da bi luč resnice znova zasijala ukrajinskemu ljudstvu, ki hoče biti svobodno.

Obletnico ukrajinske samostojnosti so številne ukrajinske ustanove v Ameriki slovesno praznovali. Izraz prijateljstva in naklonjenosti so Ukrajinci prejeli tudi od guvernerjev 33 zveznih držav Amrike, 40 ameriških senatorjev in 140 ameriških poslancev. New Yorkski guverner Rockefeller, ki postaja iz dneva v dan bolj vpliven v vodstvu republikanske stranke, je izrazil svoj protest in ogroženost nad sovjetskim zatiranjem Ukrajine in dejal, da za Ukrajince ni hladne vojne, marveč prava krvava vojna, ki terjaja žrtve za žrtvijo med ukrajinskimi rodoljubi.

Letošnje leto bo prav tako za Slovence 45. obletnica, kar so Slovenci odklicali svojo neodvisnost. Zgodilo se je tudi v Sloveniji podobno kot v Ukrajini. Slovenci so proglasili neodvisnost, zamisel o slovenski državi pa ni uspela in Slovenija je postala zasedeno ozemlje Karadjordjevičev, prav tako kot je Ukrajina postala Ukrajinska Sovjetska Republika. Razlika, ki je bila leta 1918. med takratno Slovenijo in pa komunistično Ukrajino, je pa po 45 letih skoraj izbrisana. Ukrajina je sestavni del Sovjetske Zveze, Slovenija pripada komunistični Jugoslaviji. Nova jugoslovanska ustava je tudi odvzela Slovincem navidezno pravico, da se od Jugoslavije odcepijo. Vodilni slovenski komunist, ki pa je dolgo ni več Slovence, danes v imenu Jugoslavije in rdečega jugoslovanskega bratstva biča narod, iz katerega je izšel, prav tako kot sin ukrajinske zemlje Nikita Kruščev vrača dobroto svojim ukrajinskim staršem le z zaslužnjem in pogibeljo Ukrajincev. Nehote sili v ospredje še ena primera med obema: njuno delo med vojno. Po naročilih istega, danes že od obeh prekletega Stalina sta obadva masivno in, vsaj Kardelj, lastnoročno pobijala najbolj verne člane naroda, ki sta iz njega izšla.

Revolucija in državljanska vojna v Ameriki, ki je pred sto leti zahtevala nad en milijon življenj, je na splošno poznana med ameriškim ljudstvom. Toda učbeniki in šole ne morejo dati popolne predstave. Teško si zato tukajšnji ljudje predstavljajo z zadostno jasnostjo vso ostrino komunističnih revolucij in mnogi na primer sploh ne morejo verjeti, da je v španski državljanski vojni izgubilo življenje nad en milijon ljudi, ali pa da je na slovenskem vsak peti Slovenec bil ubit od komunistov ali pa zaradi njih. Seveda k temu prispeva tudi rdeča propaganda, ki skuša na vsak način vplivati na dnevno časopisje, da to najbolj žalostno resnico, v kolikor je poznana širši javnosti, prikroji po svoje in kar se da omili. Jugoslavija brez dvoma potroši v ta namen znatne vsote in je tudi, do neke mere, uspešna. Nič pa ne da za to, da bi ameriška javnost ali svet spoznal zemljo, ljudi in razmere doma, prav tako kot seveda tudi druge komunistične države ne marajo, da bi svet postal o njih malo poučen. In v resnici ni, vsaj ne zadosti.

Prav posebno hvalevredno je zato dejstvo, ko je kaplan ameriškega parlamenta javno povedal, da Ukrajinci niso Rusi, da njihova zemlja nikoli ni bila ruska, razen v kolikor je ni zasegla gola sila in nasilje, in da so se Ukrajinci skozi stoletja zoperstavljali tuji oblasti, ker so hoteli biti samostojni. Morda je zgornja trditve preveč laskava za Ukrajince, kot bi bila podobna trditve tudi preveč laskava za Slovence, saj se nekateri še danes ne morejo sprijazniti z mislijo o popolni samostojnosti ali o svoji državi. Vsekakor pa izgleda, da še štiri tih postaja vsak dan manjše.

V času sedanje uprave v Ameriki je bilo odstranjenih v Washingtonu precej spomenikov zaslužnih mož, ki pa niso bili zadostno povezani z zgodovino Amerike ali zgodovino ameriških političnih načel. Ravno v tem času pa je odločil parlament Združenih Držav, da naj bo postavljen v bližini Kapitola spomenik ukrajinskemu pesniku in rodoljubu Ševčenko, ki je nekako pred sto leti posvečal svoje delo ukrajinski samostojnosti.

Res je, Ukrajinci so močnejši v Ameriki kot Slovenci, vsaj številčno, a vsem bi bilo lahko v ponos, ko bi Ameriški parlament začel v letošnjem letu svoje zasedanje z molitvijo za slovensko svobodo in neodvisnost ter dal postaviti spomenik enemu izmed vidnih borcev Slovenije za njeno svobodo, pa čeprav ne eno ne drugo ne bo priborilo Slovincem zaželjene svobode in neodvisnosti.

PODTALNA VOJNA NA KITAJSKEM
Komunistični vladarji Kitajske so sporočili, da so pobili ali ujeli 172 nacionalističnih Kitajcev, ki so se ali izkrcali ali pa so se spustili iz letal na celinsko ozemlje. Nacionalisti so priznali, da je komunistično poročilo točno, kolikor zadeva število ubitih ali ujetih vojakov, vendar je nepopolno, češ da so komunisti potrebovali nad tri mesece, da so jih ujeli. Pri tem so sami izgubili nad 700 vojakov—in še je mnogim nacionalistom uspelo, da so pobegnili. Te skupine so tudi uspeli, da so povežale mnoge protikomunistične skupine in organizirale več primerov sabotaže, med drugim elektrarno za zlati rudnik, eno pristanišče, dvojne vojaških skladišč in eno civilno ter dva mosta.

CASTRO HOČE VEČ REVOLUCIJ V JUŽNI AMERIKI
Istega dne, ko je Hruščev izjavil v Berlinu (16. januarja 1963), da je zgrešena teorija, da more socializem zmagati samo z vojno, je pozival Castro komuniste, naj ohranijo edinstvo in podpirajo "osvoboditev" Južne Amerike.

Hruščev je dejal: "Zagovorniki teorije", da bo socializem zmagal z vojno, odklanjajo možnost rabe miroljubnih sredstev za zmago socializma.... Po njihovi teoriji je vse zelo enostavno: Pojavijo se heroji in vzpizorijo upor. Toda zgodovina ne pozna

takih dejstev in jih ne bo poznala. Takšna teorija, če jo smemo imenovati teorijo, nima nič skupnega z marksizmom...."
Castro pa je vpil v mikrofone: "Kar potrebujemo, so izvedenci v pripravi in izvedbi revolucij".

ANGLEŠKA LABOUR PARTY JE IZGUBILA VODITELJA
Angleško javnost, zlasti pa Labour Party, je presunila neandha smrt voditelja stranke Hughga Gaitskella, ki je bil šele 56 let star.
Hugh Gaitskell je opravil veliko delo v stranki, da je pomiril levico in desnico in tako povečal verjetnost, da bi stranke zmagała v prihodnjih volitvah. Zadržna poročila o javnem mnenju so kazala, da je 9% več ljudi izjavilo, da bi pri volitvah volilo Labour Party kot pa konservativno. Politična zmaga in organiziranje vlade je bila tako rekoč na krožniku, sedaj pa se je verjetnost zelo zmanjšala, ker stranka nima nikogar, ki bi užival podporo vseh.

PLES "TWIST" PREPOVEDAN V BEIRUTU
Notranji ministri Kamal Jumblatt je poslal policijo v Beirutu, da je polovila ducat plesalcev, ki so plesali novejšo plesno norost—twist. Nekateri trde, da je to "zvižanje" pri plesu nemoralno, ker preveč vzbuja spolnost, drugi so mnenja, da kaže na povratek v primitivnost. V Beirutu vsekakor prevladuje prvo mnenje.

DR. FRANCISEK SEGULA, RIM:

ZA BEATIFIKACIJO A. M. SLOMŠKA

Lepe prve jesenje nedelje, 23. septembra 1962, je mesto Maribor doživelo izredno slavje. O-biskali so ga cerkveni dostojanstveniki od blizu in daleč. Celo iz tujine je bilo mogoče opaziti častne goste.

Nekoč so ob podobnih slovesnostih plapolale zastave, po ulicah so se pomikali slavnostni sprevidi, godba je odmevala med zidovi mestnih hiš.... Ljudje so vreli na slavnost od vseh strani. Na kolodvoru je bilo pravo mravljišče. Prihajali so izredni vlaki, okrašeni in s posebnim popustom....

Vsega tega ob praznovanju stoletnice smrti prvega mariborskega škofa — služabnika božjega Antona Martina Slomška—nismo mogli videti in doživeti.

Tiho, zato pa duhovno nič revnejšo slovesnost, so za oči bogatile le naravne lepote božjega sveta. Sonce izredno lepega dne je z zlatimi žarki objemalo okolico, rob in sedež prvega mariborskega škofa, ki je pred sto leti v sluhu svetosti zapustil svojo čredo....

V slavnostnem sprevidu nadpastirjev in duhovščine iz škofijskega dvorca v Slomškovo stolnico so bogoslovci nosili petnajst debelih svečnjev spisov, velikega škofa.

Med slovesnostjo je Slomškove spise pred oltarjem blagoslovil dr. Maksimilijan Držečnik, škof mariborski, naslednik na prestolu velikega predhodnika. Ti spisi naj bi v Rimu izpričali herojske kreposti velikega borca škofa Antona Martina Slomška za božje Kraljestvo v naših krajih pred sto in več leti. Za blagoslovitvijo spisov so vsi navzoči nadpastirji pravtako pred oltarjem podpisali prošnjo sv. očetu, da bi služabnika božjega, škofa Antona Martina Slomška, prišteli k blaženim.

Štirinajst dni za tem je mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik skupaj z ostalimi našimi nadpastirji prišel v Rim, da se udeleži II. Vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora.

S seboj je pripeljal velik zaobj. V njem so bila zbrana vsa pisana dela in zaključni ško-

fjski postopek za prištete k blaženim služabnika božjega škofa Antona Martina Slomška.

Ves ta dragoceni material je prevzvišeni sam še pred otvoritvijo vesoljnega cerkvertega zbora 11. oktobra 1962 izročil sv. Kongregaciji obredov. Ta sv. Kongregacija namreč po nalogu sv. očeta rešuje postopke za prištete k blaženim služabnikom božjih vesoljne Cerkve. V modernem smislu bi to Kongregacijo lahko imenovali "Ministrstvo za blažene in svetnike".

V kratkem bo sv. oče imenoval enega kardinalov, ki bo zaščitnik postopka prištete k blaženim služabnika božjega škofa Antona Martina Slomška. Ta kardinal ima poseben naslov. Imenujejo ga "cardinalis pons".

Prevzvišeni škof mariborski je že imenoval postulatorja za Slomškovo beatifikacijo v Rimu in ga predložil Kongregaciji za obrede....

Čim bo Kongregacija obredov imenovanje postulatorja s posebnim odlokom potrdila, bo novoimenovani postulator ali zastopnik Slomškovega postopka za prištete k blaženim in svetnikom prošil isto Kongregacijo, naj odpre apostolski postopek za beatifikacijo služabnika božjega Antona Martina Slomška.

V prvih mesecih let 1963 se bo torej začel apostolski postopek za Slomškovo beatifikacijo v Rimu.

Naloga postulatorja bo nadalje preko kardinala-zaščitnika narediti vse potrebno, da bo stvar z uspehom nadaljevala do končnega cilja, to je do časti oltarja služabnika božjega Antona Martina Slomška.

Ob tej priliki prosimo vse naše verno ljudstvo, naj v ta namen goreče molli. Priporoča naj pa se tudi služabniku božjemu Antonu Martinu Slomšku v vsaki teški zadevi (boleznj, nesreči in podobno). — Eventualna uslišanja naj bi sporočili na naslov: Škofijski ordinariat, Maribor, Slomškov trg 19, ali pa: dr. Francisek Segula, Via Urbano VIII/16, Roma.

KOMUNISTI IN PAPEŽEVA SOCIALNA OKROŽNICA

Ena mnogih posebnosti najnovejše socialne okrožnice Janeza XXIII. Mati in učiteljica je ta, da je komunistični tisk ni zamolčal, marveč je o njej poročal in z njo debatiral — seveda samo v naprej določenem okviru dialektičnega materializma. Vendar je že to dejstvo samo pozitivnega pomena posebno za dežele, ki so že več generacij odrezane od zveze z ostalim nekomunističnim svetom in ne vedo, da ima katoliška Cerkve sploh kak socialni program.

NASI RAZGLEDI, ki izhajajo v Ljubljani so, objavili v 21. številki (3. novembra 1962) članek "O ideoloških osnovah sodobne doktrine Vatikanu". Članek ni izviren, marveč samo prevod iz ruščine, za katerega pa je napisalo uredništvo sledeči zancilni uvod:

"Enciklika Mater et Magistra je dobila velik odmev v svetovni publicistiki. Skoraj bi lahko trdili, da ni nobene pomembnejše revije, ki o sodobni doktrini katoliške cerkve ne bi objavila zajetnejšega teksta. Med najzanimivejše sodijo teksti italijanskih in francoskih publicistov. Tudi v sovjetski publicistiki zadnje mesece srečujemo več tekstov na to temo. Odločili smo se, da posredujemo daljši integralni odloček iz razprave "O ideoloških osnovah sodobne doktrine Vatikanu", ki sta ga za revijo Voprosi filozofii št. 6/62 napisala I.I. Kravčenko in S.A. Afirov."

Clankarja sama razpravljata o okrožnici po načelih svoje dialektične logike, vendar je njuno spoznanje v nekaterih ozirih mnogo bolj jasno kot je pisanje tistih, ki bi radi videli v okrožnici sprečemo katoliške stališča v neke vrste socializem

Pisca ugotavljata, da okrožnica ne omenja komunizma imenoma. "Toda napak bi bilo iz tega sklepati, da je ta enciklika v svoji usmerjenosti manj antikomunistična, kakor so bili socialno-politični nastopi Vatikanu v prejšnjih letih". Zamerita mu že samo dejstvo, da komunizma

ne omenja "v dobi, katere osnovna značilna poteza je prehod človeštva iz kapitalizma v komunizem, ko je tretjina človeštva ubrala pot socialistične in komunistične graditve!" Če že ni v okrožnici direktnih napadov na komunizem, "je pa v njej mnogo antikomunističnih namigavanj, zamaskirane, toda sila energične polemike s komunističnim naukom. Papež govori o 'zmotnih in nepopolnih ideologijah', zgraenih na 'manj globokih' straneh človeške narave, in očitno misli na materialistične in socialistične ideje; papež zavrača 'utvarno domnevnege raja na zemlji' in daje dokaj prozorno razumeti, da je komunistični program o vzpostavitvi popolnega družbenega reda po njegovem mnenju utopijska."

Pisca tudi nista zadovoljna s papeževo 'tehnično' opredelitvijo socializacije, ker "kaže, daje osnovna ideja enciklike — 'socializacija' brez socializma in proti socializmu". To spoznanje je gotovo mnogo globlje kot prizadevanje mnogih, da bi našli v okrožnici nekvalificirano odobritev podražavljenja.

Pod vplivom svojega gledanja izjavljata pisca napačno, da je okrožnica "apologija kapitalizmu, dasi nekoliko bistrejša kakor prej". Svoje stališče skušata podpreti s pravilno ugotovitvijo, da papež še vedno vztraja, da je pravica do zasebne lastnine pravica, ki izvira iz naravnega prava. V tem vidimo plitko enačenje ustanove zasebne lastnine s kapitalističnim družbenim redom v katerem je stremenje po največjem možnem dobičku vrhovno načelo. To enačenje seveda ne odgovarja stvarnosti in pisca tudi zamolčita, da je tak kapitalizem Cerkve mnogokrat nedvomno obsojila. Njuna sodba je: "Ideal katoliške doktrine je 'boljšjan, popravljen' kapitalizem". Res je da človek dobi isti utis pri branju člankov in poslušanju govorov mnogih katoličianov, toda to še ni uradno stališče Cerkve. Cerkve ima svojo socialno filozofijo, ki je nezdružljiva s kakršnim koli kapitalizmom. Edina možnost bi bila, če bi enčili kapitalizem z vsakim gospodarskim sestavom, ki uporablja kapital, toda tega uporablja vsako gospodarstvo in bi v tej opredelitvi kapitalizem pomenil isto kot vsako gospodarstvo ter bi ta pojem bil povsem odveč. Kakor hitro naj ima pojem kapitalizma kak smisel, mora pomeniti prednost, ki jo uživa kapital v organizaciji gospodarskih činiteljev nad delom, ki je osebni gospodarski činitelj in je torej v opreki s krščansko socialno filozofijo.

Pisca se tudi motita, ko trdita: "Katoliški socialni program ne daje nobene navdihujoče ideje za človeka, nobene perspektive za bodočnost". Na žalost je res, da niti mnogi katoličani teh idej ne vidijo in jih zato tudi ne skušajo uresničiti, toda te ideje so vedno navdihovale včasih večje, včasih manjše število katoličanov od prvega krščanstva do modernih apostolov krščanske socialne akcije, ki žrtvujejo vse, kar imajo, vključno svoje življenje za duhovno in snovno dobrobit sočloveka.

Članek seveda zmagoslavno zaključuje, da je komunistični program 22. kongresa v Moskvi superioren katoliškemu: "Kaj lahko ta program postavi proti konkretnemu, znanstvenemu, realističnemu načrtu komunistične graditve razen klavnih polovičnih ukrepov in neprestanih pozivov k abstraktnim načelom morale, pravičnosti, sreče, ljubezni itd.?" Pisca se morda niti ne zavedata, kako zastarelo je že njuno stališče. Sociolog Pitirim Sorokin je zbral celo knjigo empiričnih dokazov, da se more rešiti sodobno človeštvo iz nepretrgane verige socialnih vprašanj in težav le, če se vrne k ljubezni kot temeljnemu družbenemu vodilu (Reconstruction of Humanity).

Očitno nista preveč gotova v svojem zmagoslavnem zaključku, ker ga skušata še podkrepiti z novo potvorbo, v kateri enačita

● Češko-Slovaška mora toliko svoje proizvajalce pošiljati v SSSR in na Kubo, da je morala v januarju omejiti domačo rabo elektrike in goriva. Prizadeta ni bila samo cestna razsvetljava in reklame, marveč celo jutranje radijske oddaje.

● Moskva je uvedla neposredno letalsko zvezo med Sovjetsko zvezo in Kubo. Na ta način se lahko izogne vsem neprijetnostim morebitne kontrole na vmesnih postajah kot n. pr. v Kanadi.

● V 1. 1962 je nad 2 milijona prebivalcev ZDA potovalo v druge države.

● Hruščev je izjavil v Vzhodnem Berlinu, da je sicer res umaknil svoje atomsko orožje iz Kube, toda zato je postavil 120 novih postojank—za vsak primer.

● Združene države z rekordnim novim predračunom in naraščajočim deficitom si bodo v bodoče še bolj prizadevale, da bi gospodarsko močna Evropa prevzela večjo odgovornost za stroške lastne obrambe. Po podatkih ZDA znašajo izdatki za obrambo v Evropi 53 na osebo ali 5% narodnega dohodka zapadnih evropskih držav, dočim znašajo v ZDA \$277 na osebo in nad 11% dohodka ZDA. Vojaški predračuni poseljenih držav znašajo naslednje odstotke njihovega narodnega dohodka: v ZDA 11.3%; v Angliji 6.7%; v Franciji 7.2%; v Zapadni Nemčiji 5.9%; v Italiji 4.4%; v Nizozemski 5.0%; v Belgiji 3.8%; v Turčiji 4.3%; na Norveškem 5.0%; na Danskem 3.2%; v Grčiji 5.8%, na Portugalskem 6.9% in na Luksemburškem 1.7%.

ITALIJANSKI PROTEST V TORONTU

14. januarja je kanadski televizijski program (CBC) Camera Canada prikazal, v koliki meri so Italijani v Torontu — kakih 175.000—vplivali socialno in kulturno na mesto samo. Program je gledalo mnogo Italijanov in tudi italijanski duhovniki, ki oskrbujejo dušno pastirstvo med njimi. Program je povzročil mnogo protestov in župnik italijanske župnije sv. Marije Angeške E. Faraone se je pisмено pritožil pri vladi v svojem imenu in v imenu italijanske kolonije, da je bil prikaz tako sramoten, da zahtevajo opravičilo in so celo začeli posvetovanje z odvetoiki, če je možno tožiti korporacijo. Župnik je v svoji pritožbi izjavil, da je bil program tako slabo tehnično izveden, da je ustvaril videz kot da se kopanje na obali, igranje ping-ponga, jedača in pijača dogajajo istočasno ko se daruje sv. maša.

Italijanska kolonija je tudi odgovorila na javne očitke, češ da so italijanske hiše v Torontu prenaseljene. Italijanski duhovnik pri sv. Heleni, preč. J. Carraro je povedal, da je v enem delu župnije v 76 hišah 146 družin 651 ljudi. To trpanje ljudi v hiše je posledica dejstva, da so cene hiš previsoke in obrestne mere na hipotekah pretežke, da bi si več družin moglo kupiti lastno hišo. Ker ne zmogorejo teh izdatkov, stanuje po več družin tudi v enostanovanjskih hišah. To je v mnogih primerih tudi razlog, da mnogo italijanskih otrok zapusti šolo zgodaj in išče zaposlitev.

katoliški sestav z moralnim kodeksom burzane družbe. Po postavitvi take enostavne enačbe jima seveda ni težko zavreči celotni katoliški sistem moralnih norm. Pa tudi pri uporabljanju te zlagane enačbe ne moreta zakriti svoje zadržke, ker nadaljujeta: "Kljub dvomnosti formuliranja ter nerealističnemu značaju njihove osnove in sklepe pa jih (t.j. mirovni prizadevanj Cerkve; op. pisca) ne kaže v celoti zavreči. Zjad je od vodstva cerkve v marsičem odvisno, ali se bo dejansko vključila v boj za mir med narodi ali bo kakor doslej (uboga zgodovina! op. pisca) skupaj z odmirajočim kapitalizmom pehala človeštvo v katastrofo".

Članek, ki je bil objavljen v Sovjetski zvezi ter preveden v slovensčino in objavljen v Ljubljani, dokazuje, da se pojavljajo dvomi v komunističnem dogmatizmu in take razprave morejo kljub vsem pomanjkljivostim te koristne dvome še bolj podkrepiti kot pa odpraviti.

dreš

Povečana pomoč občinskim odborom

HON. J. W. SPOONER

občin in lokalnih odborov ter povečano napredovanje posplošenih metod knjigovodstva in pregledništva na področju pokrajine.

Dejavnosti oddelka pri načrtih za občinske delavnosti se povečajo z ustanovitvijo: (1) posebnih krajevnih študij in študijskim oddelkom, ki zbira osnovne podatke za lokalne občinske načrte in razvoj, in (2) ustanovitvijo posebnih krajevnih uradov, da se tako poveča tehnična pomoč lokalnim načrtnim odborom in s povspesitvijo organiziranja novih načrtenih odborov v pokrajini.

Kot minister za občinske zadeve (Minister of Municipal Affairs) je in bo moja dolžnost in privilegij, da vodim in razširim ta razvijajoči se oddelki, z enim samim ciljem v misli, namreč, povečati možnosti vsem občinam in občestvom, da uživajo njih vrede odgovarjajoči občinski odbor.

J. W. Spooner

Minister of Municipal Affairs

ONTARIO DEPARTMENT OF MUNICIPAL AFFAIRS

801 Bay Street, Toronto

Med Slovinci

Toronto

• **SLOVENSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA JANEZA E. KREKA** v Torontu je 26. januarja priredila DRUŽABNI VEČER v slovenski cerkveni dvorani na Manning Avenue. Prireditelj je zelo dobro uspela, kar se da soditi po veselim razpoloženju gostov, kakor tudi po zadovoljstvu odbornikov, ki so opravljali pri takih prireditvah običajne posle okrog mehke in trde pijske. Odrezale so se tudi soproge odbornikov, ki so skrbele za okusne prizgice, kavo in slisčice.

• **SLOVENSKO GLEDALIŠČE** v Torontu pripravlja za nedeljo 17. fe. t.l. dve krajši deli veseliga značaja, primerni za predpustni čas. Prvo je BURKA O JEZICNEM DOKTORJU (iz petnajstega stoletja, autor neznan), drugo delo pa je: DIJAK NA POTI V PARADIZ. (Hans Saks). Slovenske predelave napravila Emil Smasek in Kristina Vrhnovec.

Slovensko Gledališče si je že pridobilo sloves dobre igralske skupine, ki večkrat ne leto nudi Slovincem v Torontu in drugod dobro pripravljena in igrana gledališka dela. Vsako njihovo uprizoritev je užitek gledati in poslušati.

• **V nedeljo 10. marca, bo v cerkvi Marije Pomagaj birna.** Gospod kaplan Rev. Zrnc in gđc, učiteljice imajo sedaj dosti dela s pripravo otrok na birno, ker se ves pouk verouka vrši v slovenski.

• **Zvedeli smo da E. G. Zrnc** zopet pripravlja in organizira veliko glazbeno in pevsko prireditelj, podobno kakor prejšnje leto. Z lanskim glazbenim festivalom smo bili zelo zadovoljni. Gospodu kaplanu Zrncu se moramo tudi zahvaliti za lepo petje otrok med božičnimi prazniki. Med šolsko mašo vsako nedeljo ob devetih je šolski otroški zbor zares ubrano in prikupno prepeval božične pesmi. Pevovalji in zboru častitamo. Za praznike se je tudi stalni cerkveni zbor pod vodstvo g. Jurija posebej potrudil, da je povzdignil lepoto božiča z ubranim petjem.

• **Preko 40. zastopnikov** etničnih listov so si 31. januarja t.l. ogledali urade, skladišča in laboratorije oddelka za kontrolo alkoholnih pijač v ontarijski pokrajini. Ogled naprav je trajal od 3.30 popoldne do 6 ure zvečer. Ob tej uri so bili pogosteni s hladno večerjo. Gostitelj je bil minister brez listnice, član ontarijskega parlamenta in "Liquor Control Commissioner" g. A. Grossman. Po večerji je obrazložil najnovejšo izpremembe zakonov ter odgovarjal na stavljenja vprašanja v pozne nočne ure. Močan vtis na vse udeležence sta naredila moderni stroji ter izvanredna čistoča v vseh prostorih.

MSGR. O'LEARY UMRL V CERKVI

Obiskovalci Planina Ranch severno od Toronta se bodo spominjali priletnega, pa krepkega župnika msgr. Michaela J. O'Learyja, v čigar župnijo spada Planina Ranch. Kljub visoki starosti je bil še vedno živahen in se je zelo zanimal za razvoj slovenske ske E. Faraone se je pismeno val 52 let. Ko je 20. januarja t.l. po maši pridigal, se je zgrudil in v cerkvi umrl. Pokopal ga je 23. januarja škof B. I. Webster iz Peterborougha, v čigar škofijo spada fara.

Cleveland

• **Prireditelj Slovenske šole.** Slovenska šola pri sv. Vidu je v soboto zvečer 5. januarja priredila lep nastop šolskih otrok in mladine Slovenske telovadne zveze v novi šentviški dvorani. Šolski otroci so nastopili v dveh skupinah, ki je vsaka zapela po štiri narodne pesmi. Prvo skupino so sestavljali otroci otroškega vrta, prvega in drugega razreda, drugo pa otroci višjih razredov. Obe skupini je navadil in vodil učitelj petja g. France Zupan.

pan. Med sporedom sta nastopila tudi g. France Zupan in g. Lado Lempl, ki sta na klavirju in harmoniju izvajala Premrlovo Božično pastoralo. Otroci šole in mladina Slovenske telovadne zveze so nastopili tudi s telovadnimi točkami, ki so jih izvajali razdeljeni v skupine po starosti in izvežbanosti, pod vodstvom g. Jožice Varšek in gospodov Janeza Varška in Iva Kermavnerja.

• **Igra.** Dramatsko društvo "Naša zvezda", ki ima svoj sedež v Slov. društvenem domu na Recher Ave., je v nedeljo 6. januarja popoldan tamkaj zaigralo kmečko burko "Vaško življenje". To je bila tamkaj prva igrska prireditev po dolgih letih.

• **Družabni večeri.** V soboto zvečer 12. januarja je priredil svoj družabni večer z večerjo in plesom pevski zbor "Korotan" v Slovenskem domu na Holmes Ave. V soboto 26. januarja pa je plesna skupina "Kres" priredila v Baragovem domu na St. Clairju podobno prireditelj.

• **Slovenski rojak sodnik** Governora države Ohio Michael V. DiSalle je še pred preteklo svoje službene dobe imenoval na izpraznjeno mesto sodnika zapuščinskega in varuškega sodišča v Chardnu, vzhodno od Clevelanda, g. Frank G. Lavricha, slovenskega rojaka.

• **Sedemdeset let fare sv. Vida** V letšnjem letu bo fara sv. Vida praznovala sedemdesetletnico svoje ustanovitve kot slovenske narodnostne fare v Clevelandu. V zvezi s tem se bodo vršile posebne pobožnosti. Župnik, prečast. g. msgr. Louis B. Baznik, pa ima v načrtu večje slovesnosti za proslavljanje petinsedemdesetletnice, ki bo čez pet let.

• **Dr. Bogdan Radica v Clevelandu.** V dnevi 26. in 27. januarja se je mudil v Clevelandu znani hrvatski časnikar, publicist in predavatelj dr. Bogdan Radica, ki je sedaj redni profesor za rusko in moderno evropsko zgodovino na Farleigh-Dickinson univerzi v New Jerseyu. V soboto 26. n. je imel predavanje v okviru "City Club Forum", kjer je po predavanju odgovarjal tudi na vprašanja navzočih, kakor tudi na vprašanja poslušalcev radia, ki je prenašal predavanje. Radijski poslušalci so stavljali svoja vprašanja po telefonu. Prof. Radica je govoril o zblizanju med Titom in Hruščevom, o ozadju, pomenu in posledicah tega zblizanja. V soboto zvečer je imel prof. Radica sestanek s Hrvatskim akademskim klubom v Clevelandu. V nedeljo popoldan pa je nastopil na televizijskem programu: "Open circuit" na postaji KYW, ki ga sponzorira zveza ženskih volilcev, kjer je odgovarjal in komentiral vprašanja, katera so gledalci stavljali po telefonu. Tu je dobil priliko, da je razpravljal o narodnostnem vprašanju v Jugoslaviji, o titizmu, o gospodarski krizi v Titovini, o Titovem povratku v Moskvo, o sporu med Sovjeti in Kitajci ter o bodočnosti komunizma.

• **Naročnina.** Lepo prosimo vse, ki še niso poravnali naročnine za preteklo leto ali je obnovili za tekoče da to store čim prej.

Chicago

• **Zaroka.** Zaročila sta se g. Milan Pecharich in gđc, Marta Krašovec. Oba sta vneta člana slov. radijskega kluba in plesne skupine. Poroka bo, ko Milan odsluži strica Sama.

• **Društvo Najsvetejšega Imena (Holy Name Society)** za faro sv. Štefana je imelo na praznik sv. Družine skupno sv. obhajilo in po obhajilu skupni zajtrk v farni dvorani. Na sestanku je predaval Mr. O'Connor o—davih. Za Holy Name gotovo zelo važnem predmetu...

• **Lepo darilo** — boste prejeli, če se udeležite prireditve Slov. Narodne Zveze dne 23. februarja v Tomazinovi dvorani. —10 najlepših slovenskih record plošč vam bo dano popolnoma

zastonj če kupite vstopnico in če boste izrebrani. Vi in vsa družina boste uživali ob poslušanju slovenskih melodij in valčkov. Na prireditvi bo igral Roman Posedi in njegov orkester. Na razpolago bodo krofi in druge dobrote.

• **Mraz** — dolgo smo bili kar nekam na robu vseh zimskih nepravil. Nič preveč snega, tudi temperatura je odgovarjala. Toda sedaj, v prvi polovici januarja je pritisnila zima, da zadosti pregovoru: Davkarija in zima ne poznata izjeme... Dolgi zimski večeri in mraz — najlepša prilika za slovensko berilo — Mohorjeve n. pr.—če bi le bilo seveda malo več vneme za kulturo...

• **Za Sloško beatifikacijo** je odbor SNZ določil večjo vsoto. Prav bi bilo, da bi tudi druge slovenske organizacije (kulturne in podporne) kaj prispevale. Rojaki doma ne morejo radi težkih razmer prav nič.

Novice iz SLOVENIJE

• **Verske božične karte** spet enkrat v zalogi. Doslej smo dobivali le kartice za Novo leto in za "dedka Mraz". Letos so bile v zalogi prav okusne božične kartice, ki jih je založila Zadruga katoliških duhovnikov FLRJ, Ljubljana.

• **Nadškof Anton Vovk—resno bolan.** Po povratku iz Rima, kjer se je vestno udeleževal vseh sej vatikanskega cerkvenega zbora, je moral v bolnico. Njegovo stanje ja kritično in le čudež ga mora rešiti. Tako sporočajo iz Ljubljane. Sladkorna bolezen z raznimi drugimi posledicami...

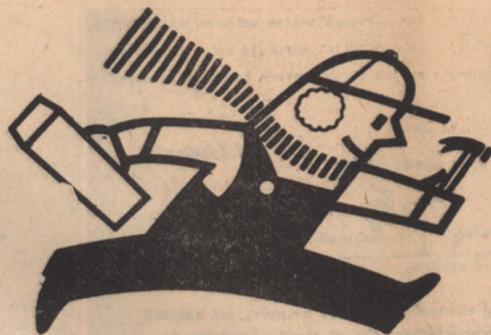
• **Mlini meljejo enotno moko.** V normalnih časih tega ni bilo. Bele moke je bilo vedno dovolj, le če je bil denar. Toda pod Titovo vlado smo prišli na psa. Celo v Vojvodini, ki je bila žitnica bivše Jugoslavije in od koder smo izvažali žito in moko v druge okoliške države, je pomanjkanje vsega. Za sto kg dobiš le nekaj malega bele moka, ostalo, je enotna—črna moka. Znamenje socializma — kjer "tovariši na vrhu žro, narod pa strada" Dobesedno is pisma.

• **Papež Janez XXIII — najodličnejši mož 1. 1962**

Severno-ameriški tednik TIME ima navado, da vsako leto izbere kakega odličnika, ki mu podeli naslov "Man of the Year". Mnogi so bili presenečeni, da je izbira urednikov Timea padla na sv. Očeta, ker Združene države niso samo razkričane, marveč tudi dejansko so v veliki meri sekularizirana družba, v kateri verske vrednote niso ravno najbolj cenjene. To se je pokazalo n. pr. pri letnih pregledih nekaterih večjih časopisnih koncernov, ki vesoljega cerkvenega zbora niti imenili niso ali pa so ga zelo na kratko opravili.

DOM ZA ODPUŠČENE KAZNJENCE

V Windsorju, Ontario, so odprli Dom sv. Leonarda, ki bo služil kaznjencem, ki so odslužili svojo kazen, dokler ne najdejo zopet svojega mesta v družbi. Dom so ustanovili anglikanci ob izdatni podpori katoličanov. Slovesnosti se je udeležil tudi znani jezuitski duhovnik Charles Dismas Clark, znan kot "Hoodlum Priest" enako imenovani film je bil prikaz njegovega življenja). Sam je ustanovitelj podobne ustanove — Dimev dom — v St. Louisu, Mo, ki ga je začel 1. 1959 — po 20 letih dela med kaznjenci in bivšimi kaznjenci. V svojem govoru se je potoval za odpravo smrtno kazni.

Doba "Napravite sedaj" je spet tukaj

- Sedaj je primerni čas za izboljševalna dela v vašem domu, podjetju ali tovarni.
- Čas, ko so izvežbani delavci, lažje dosegljivi, bolj produktivni — vam da boljšo veljavo za vaš denar.
- Sedaj je čas, ko se lahko marsikaj naredi z ugodnimi pogoji — obnova vrtnarskega in travnega orodja, električnih strojev, motorjev za čolne in avtomobile, kakor tudi čiščenje zaves, preprog, popravila prevlek, — da omenimo nekatere.
- Sedaj je čas, ko pomagate vašemu občestvu s tem, da mu nudite možnosti večjega števila zaposlitev v zimskem času, ko se veča brezposelnost. Ko vsi delajo, imamo vsi dobiček od tega.

NAPRAVITE TO ZIMO

Za nasvete in pomoč se obrnite na vaš najbližji Narodni Zaposlitveni Urad

Izdano po ukazu g. Michaela Starr, ministra za delo.

V vseh pravnih zadevah se lahko z zaupanjem obrnete na novega slovenskega odvjetnika in notarja.

Naslov:
ANTONY AMBROŽIČ
Barrister, Notary Public
714 College St., Toronto, Ont.
Telefon: L.E. 1-0715

POZOR! POTUJETE v RIM - ITALIJO?

Prenočišče, hrana, ogled Rima itd, vse te skrbi bodo odveč, če se boste obrnili na:

Hotel - Penzion BLEĐ

Via Statilia, 19 — Telefon 777-102 - Roma

Se pripravite in pozdravljajte. Vaš rojak VINKO A. LEVSTIK Izrežite in shranite! - Pišite nam za cene in prospekte!

OBRNITE SE Z ZAUPANJEM V VSEH NEPREMISLNIŠKIH, DRUŽINSKIH IN PRAVNIH ZADEVAH NA:

CARL VIPAVEC
SLOVENSKI ODVETNIK IN NOTAR

278 Bathurst St., Room 4, Toronto, Ont. — E.M.Pire 4-4004

RISAR BOŽIČNE ZNAMKE NAGRAJEN

Umetnik, ki je zasnoval božično znamko za poštni urad ZDA za 1. 1962 Frank J. Crawford J. je bil med devetimi ose-

bami, ki so bile odlikovane od poštnega ministrstva za odlično službo. Kedaj se bo kanadska vlada odjunačila in izdala krščansko znamko za božič?

TIROLER RESTAVRACIJA
1115 BAY ST., TORONTO (pod Bloorom)

AMERICAN EXPRESS

CARDS

Honored

Obiščite nas v prenovljenem in razširjenem lokalu. **NASA POSEBNOST:** MANJŠE POROKE, BANKETI I.T.D. **ZA REZERVACIJO KLIČITE:** WA. 3-7021

CANADA

Nad POL MILJONA

oseb je prejelo

KANADSKO DRŽAVLJANSTVO

odkar je prišel Kanadski Državljanjski Zakon v veljavo 1947 leta.

Samo v 1962 letu ja več kod 72,000 novo-priseljencev izreklo državljansko prisego in postalo član kanadske države.

Toplo vabim vse novopriseljence, ki so bili pred štirimi leti in devetimi meseci legalno sprejeti v to deželo kot imigranti, da se **SEDAJ pravijo za kanadsko državljanstvo.**

Uživajte pravice in prednosti popolnega članstva v kanadaskem narodu —

- pravico voliti;
- pravico dobiti kanadski potni list;
- pravico do javnih položajev;
- pravico do polnega glasu v upravljanju kanadskih javnih zadev.

Potrebne tiskovine za državljansko lahko dobite od uradnika za državljansko (Clerk of the Citizenship) pri vašem mestnem ali okrajnem sodišču, ali pa od registrarja za kanadsko državljanstvo v Ottawa (Registrar of Canadian Citizenship, Ottawa).

Minister of Citizenship and Immigration

PREDAVANJE PROF. RADICE V CLEVELANDU

Dr. Bogdan Radica, hrvatski publicist, bivši tiskovni ataše jugoslovskega poslanstva v Washingtonu ob začetku druge svetovne vojne, bivši tiskovni šef Titovega zunanjskega ministrstva, katero mesto pa je zapustil že leta 1945. in odšel v tujino kot politični emigrant, se je v zapadnem svetu močno uveljavil s svojim publicističnim delovanjem. Postal je sodelavec mnogih ameriških revij in publikacij in znan predavatelj. Zadnja leta pa je redni profesor za rusko in moderno evropsko zgodovino na Farleigh-Dickinson univerzi v New Jersey.

dr. Ante Trumbić, predsednik Jugoslovskega odbora v času prve svetovne vojne. Prof. Radica je do zadnjega veroval v upravičenost jugoslovske misli. Sedaj pa je pod vtisom ponovne razmišljanja o vprašanju in posebno pod vtisom študija razvoja v Jugoslaviji-po lastni izjavi mu je debata Pirjevec-Cosić odprla oči-prišel do spoznanja, da jugoslovska misel nima zdravih osnov in ni pravihna rešitev za južno-slovske narode.

Prof. Bogdan Radica je v soboto 26. januarja predaval v Clevelandu in okviru "City Club Forum". Predavanja na "City Club Forum" so v Clevelandu znamenitost že polnih petdeset let. Na forumu so se vrstili kot govorniki in predavatelji predsedniki Združenih držav, zname-

niti znanstveniki, politiki, filozofi, gospodarstveniki, pisatelji in publicisti. City Club in mesto Cleveland sta ponosna na zgodovino in demokratično tradicijo tega foruma.

Oris predavanja.

Tema predavanja prof. Radice je bil: Tito-Khrushchev Raprochement. Prof. Radica je razvil svoje misli ob naslednjih osnovnih postavkah.

Tito so v Moskvi ob priliki decembarskega obiska počastili z visokimi častmi, kakor nobene drugega komunisticnega obiskovalca (govor pred vrhovnim sovjetom). Ni dvoma, da so bile dane konvencije na obeh straneh. Ne smemo pozabiti, da je Tito star, globoko prepričan komunist in bo takšen tudi ostal. A Tito ne bo dolgo. Je star in bolan. Hruščev se nahaja v položaju, v katerem potrebuje moralne podpore. Tito ga je ob zadnjih mednarodnih dogodkih na celi črti podpiral. Po drugi strani pa se nahaja Titovo gospodarstvo v krizi. Ameriška pomoč Titu ni bila učinkovita navkljub ogromnemu znesku treh milijonov. Industrializacija je le delno uspela. Neusphe je priznan Tito

sam v svojih govorih. Krivdo je valil na nesposobnost in korupcijo. Titove gospodarske težave pa se še posebno odražajo v luči ogromnega gospodarskega napredka v zapadni Evropi. Bivše kolonije, kjer je Tito upal na trg, se rajši oslanjajo na zapadno Evropo. Tito je tamkaj preslaboten konkurent.

Poleg gospodarskih ima Tito tudi politične težave. Znamenja so, ki kažejo da ni enotnosti v partiji. Del partije bi rad držal državo vsaj delno odprto proti zapadu. Rankovič je predstavnik tistega dela, ki je proti vplivom zapada. V partiji je mlajša generacija, ki čuti kot "novi razred". Miče jo zapad, rada ima dobro življenje in oblast in se ne zanima veliko za ideologijo. Starejša generacija pa še vedno veruje v ideologijo.

V Jugoslaviji obstoja tudi narodnostno vprašanje, ki ni bilo rešeno. Integracija vzbuja odpor, tako na kulturnem kot gospodarskem področju. Ob tej priliki je prof. Radica orisal na kratko narodnostno in zgodovinsko ozadje tega vprašanja.

Partija postaja strožja. Nadzoruje stike z zapadom. Novi usta-

vni predlog je bolj centralističen in utrjuje strogo oblast.

Titoizma ni več. Konec ga je kot posebne veje komunizma. Tito nima več nobene posebne vloge in bo pomagal pri utrjevanju svetovnega komunizma. Tito sam verjetno ne bo prevzel vloge satelita. Ta vloga, kot kaže, čaka Rankoviča, ki bo po vsej verjetnosti nasledil Tita. Ameriška pomoč Titu nima več smisla in "calculated risk" ni več upravičen.

Rastoča moč zapadne Evrope ni brez posledic in vpliva na vzhodno Evropo. Nacionalizem je močnejši od komunizma. Komunizem je pokazal svetu, da ni zmožen rešiti gospodarskih in narodnostnih vprašanj. Tudi ne more vladati svojega sveta iz enega centra. Trenotno je svetovni komunizem brez vodstva zaradi sovjetsko-kitajskega spora. Nove generacije v komunističnem svetu sovjetije in vzhodne Evrope imajo karakteristike "novega razreda" in znamenja nove buržoazije. Vse to bo s časom izsililo revizije in izvilo spremembe v komunističnem svetu, dasi se stara garda s Titom vred utrjuje za obrambo.

NOVI REDNI ČLANI SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

Na zadnji redni skupščini Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani so bili izvoljeni za nove redne člane sledeči: dr. Alojzij Gradnik, pesnik in prevajalec;

ing. Venčeslav Koželj, profesor na elektrotehničnem oddelku tehnične fakultete ljubljanske univerze;

dr. Ivan Vidav, profesor matematike na filozofski fakulteti ljubljanske univerze.

Obramba dr. Kirschbauma iz Nemčije

Hrvatski Glas objavlja 21. januarja t.l. pismo iz Nemčije, ki se deloma glasi: "Nadaljnji ugaja, da ste zagovarjali dr. Kirschbauma, slovskega voditelja, ki živi v Kanadi, ko ga je napadel židovski tisk. Bodite prepričani, da so to same laži."

Jaz pripadam slovaški manjšini na Hrvaškem in mi je dobro znana zgodovina mojega naroda. Na Slovaškem imam še brata in sorodnike po celi Slovaški. Dr. Tiso je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da je rešil kar največ židov. Dr. Kirschbaum je bil sovražen nacistov. Bil je in ostal je Sidorov učenc. Pred kratkim sem bil na obisku v CSR in prepotoval Slovaško. — Dr Tiso je narodni mučenec. Moj lastni brat je bil nasprotnik Hlinkove stranke, toda sedaj je uvidel, da je bil v zmoti..."

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu.

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado 3.-\$, za Argentino 40. pezov, za Brazilijo 50 kruzairov, za Anglijo 15 šilingov, za Avstrijo 30 šilingov, za Avstralijo 2.- avstr. L., za Italijo in Trst 600.- lir, za Francijo 500.- frankov. Naročniki v Argentini morejo poravnati naročnino tudi v upravi Slovenske poti.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

GRADIVO ZA ZGODOVINO SLOVENCEV

NARODNA IZJAVA Z DNE 29. 10. 1944

Zastopniki slovskega javnega življenja po medsebojnem posvetovanju sklenejo sledečo

narodno izjavo:

Na temelju etnične samobitnosti slovskega naroda in na temelju narodnostnega načela zahtevamo:

- 1.— državno-pravno združenje vsega slovskega narodnega ozemlja v ZEDINJENO SLOVENIJO, ki mora biti v geografskem, gospodarskem, prometnem in strateškem oziru tako zaokrožena celota, da bosta zavarovana nemoteni narodni in gospodarski obstoj in razvoj slovskega naroda;
- 2.— federativno, na demokratični podlagi in socijalno pravično urejeno kraljevino Jugoslavijo pod vladarsko hišo Karadjordjevičev, katere sestavni del je tudi narodna država zedinjena Slovenija;
- 3.— tako federativno državo, da bodo narodne države kot sestavni deli imele tako stvarno področje, da bodo izvrševala osrednja

V jeseni l. 1944 se je dr. Albin Šmajd skrivaj vrnil iz internacije; vsekakor je spoznal, da se približujejo usodni dnevi za slovenski narod; zato je tvegal tudi "ilegalno" potovanje iz Salzburga v Ljubljano. Tukaj je takoj začel intenzivno politično delovati. Postal je najbolj viden član N.O., ki je po razglednosti, gibčnosti in civilni hrabrosti prekašal vse ostale politike v N.O.

Po dr. Šmajdovi iniciativi so se začela pogajanja za sestavo NARODNE IZJAVE z dne 29. 10. 1944. Po številnih posvetovanjih sta končno formulacijo te listine pripravila dr. Šmajd kot predstavnik S.L.S. in dr. Marjan Zajec kot predstavnik J.N.S., do čim socialistični blok dr. Jelen-

ca — kolikor je meni znano — ni sodeloval. Na formulacijo te Narodne izjave "Straža" nikdar ni pristala. Vendar je prav, da danes po 18 letih is stališča SLOVENSKE NARODNE ZGODOVINE ta dokument objavimo in analiziramo. Roko na srce, ta načrt se precej približuje slovske državi samostojnosti. Od tega načrta pa do slovske države samostojnosti nas loči sicer še velik, nikakor pa ne nepremostljiv korak: Narodne izjave je kratka, jasna, razumljiva tudi za najbolj preproste ljudi; ne sklicuje se na kakšno določeno upravno razdelitev Jugoslavije, niti na Zakon o Banovini Hrvatski iz l. 1939 prav tako ne na kakšno mednarodno

zvezna oblast le tiste naloge in imela le tiste prerogative, ki so ji z zvezno ustavo izrecno priznane in izvzete iz pristojnosti oblasti narodnih držav.

Zvezno ustavo jugoslovske države sprejme ustavodajna skupščina, sestavljena iz zakonitih predstavnikov posameznih narodnih držav tako, da glasuje zanjo kvalificirana večina zakonitih zastopnikov iz vsake narodne države;

4.— temeljito socijalno in gospodarsko preosnovo, ki bo uničila gospodarstvo kapitala nad delom, priznala vsem delovnim slojem, družinam in poidecem njih socialno-gospodarsko funkcijo ter jim zagotovila človeka vredno življenje.

Z uveljavitvenje teh narodnih zahtev ustanovljeni NARODNI ODBOR za SLOVENIJO kot vrhovna narodna oblast združuje začasno, dokler ne nastopijo urejene razmere, v svojih rokah pravice suverene in najvišje upravne oblasti.

Na narodni praznik, 20 oktobra 1944.
(sledje podpisi)

izjavo o človeških pravicah, takšnih izjav večina ljudi ne pozna. Prav tako Narodno izjavo ne prejucicira pravic ali mej hrvatskega ali srbskega naroda, pač pa pogumno prelomi z USTAVNO kontinuiteto stare Jugoslavije: Nova ustavodajna skupščina more sprejeti novo ustavo le s KVALIFICIRANO večino VSAKEGA naroda, tako, da mali slovenski narod nikdar ne bi mogel biti preglasovan. Dokler vsaj po načelu nova ustava ne bi bila pod streho, bi Slovenija obdržala svoje suverene državne pravice. Ta dokument bi predstavil zaslonno rešitev za primer, če hrvatski ali srbski

narod ne bi več hotel ali mogel pripadati skupni jugoslovski državi. Iz Narodne izjave je razvidno, da je bila mišljena najbolj široka federacija, ki jih ustavno pravna teorija pozna. V pristojnost federativne državne enote bi spadali vsi državni posli, ki bi ne bili IZRECNO po zvezni ustavi izvzeti iz te pristojnosti. V dokaz, da se je res tako mislili, imamo Zakon o SLOVENSKI narodni vojski, ki je bil izdan na podlagi te NARODNE IZJAVE. Ni dvoma: Če ima federativna enota pravico do lastne vojske, potem se tudi že zelo približujemo popolni državni samostojnosti.

ENA IZMED "BAJLEČIJAD" IZ BELE KNJIGE N.O.

bo potem on, če se mu bo zdelo vredno, prevzel poveljstvo, a od tega trenutka naprej bo potem s to armado razpolagal samo on in ne slovenski narod.

Sražarji so si konec vojne predstavljali tako, da bo takrat kar sam od sebe prišel veliki moment, ko bodo oni proglasili veliko slovensko državo vse od severnih koroških mej in Blatnega jezera in tja do Jadrana, da bodo v tej državi proglasili svojega Duceja in si naredili pravi in resnični raj ob slovenski raji. Za to so po njihovem rabili dvoje: domobranci in uničenje vseh slovenskih politikov, ki bi jim znali tu kaj zmešati.

Ljudje okrog Rupnika in „Slovskega doma“ so pa smatrali, da so z Rupnikom in domobranci že na vladj in, da jim je potrebno samo to, da za vsako ceno preprečijo, da jim kakšni politiki ne bi odvedli domobrancev.

To je resnično bilo tako, kakor tu navajam in pri tem prav nič ne smesim in ne ironiziram, kakor sem že omenil. Zelo sem se čudil še eni

256

Velik napredek v smeri slovske državne samostojnosti znači tudi dejstvo, da se je J.N.S. odrekla centralizmu. To je bila za J.N.S. velika politična žrtev, ki jo bomo znali tudi lojalne ceniti.

Spominjam se, da smo sražarji (med njimi tudi jaz sam) leta 1943 imeli velike spore z dr. Šmajdom radi bodoče državne ureditve. Narodno izjavo dokazuje, da naše debate niso bilo brezploodne. Dr. Šmajd je po

srcu in duši živel, delal, trpel in padel za slovenski narod. Danes sicer ne vemo, kje je njegov grob. Z Narodno izjavo pa si je ustvaril spomenik. ki je AERE PERENIUS.

Ta dokument ja bil podpisan s PSEVDONIMI številnih političnih, verkih in kulturnih predstavnikov slovskega naroda. Skof dr. Rožman je podpisal z "Andrej", ravn. Bogumil Remec pa s "Kmet". Zanimivo bi

bilo danes ugotoviti prava ime na. Za vsako pojasnilo bom prav hvaličen. Dr. Marjanu Zajcu se pa zahvaljujem, da mi je prepustil "originalne" za reprodukcijo.

Loh.

PREDMET ITALIJSKEGA SOCIALNEGA TEDNA

36. italijanski socialni teden bo zboroval letos od 25. do 28. septembra v Pescari. Predmet zborovanja bo: "Obča blaginja ter poidec v sodobni družbi".

